

בעזהש"ת

קִרְבָּה אֶל

נַפְשִׁי גֵּאֵלָה

פרשת דברים - חזון תשפ"ה
♦ גליון ק"ה ♦

קידוש באורו של החוזה מלובלין זי"ע

הסוד שגילה האר"י עבורנו

החליפה השמורה לעתיד

מעשה מבחור שרוצה לעבוד את ה' (פרק כ"ג)

יחודים בדרך הבעש"ט

לכל עבודה יש את הזמן שלה!

עבודתנו להבין את השכינה ולהשתתף בצערה

הדרך לקנות אהבה ויראה

תרומתך תסייע בעדנו להמשיך ולהאיר
בגאולה פרטית לעוד ועוד נשמות ישראל

קריאת קודש

אל כבוד אחינו בני ישראל
הנהנים מהאור הגנוז בגליוני **נפשי גאלה**
היו"ל בתפארה ומופצים בתפוצות ארץ הקודש
אליכם אישים אקרא!

אין הקומץ משביע את הארי וההוצאות גדלו למעלה ראש
וכמעט ואין ביכולתנו לשאת את משא העם הזה לבדנו.
אמר מרן הבעל שם טוב הקדוש: 'קרבה אל נפשי גאלה' עלינו
לדאוג לגאולת הנפש ומתוכה תצמח הגאולה השלימה! תרומתך
להפצת הגליון '**קרבה אל נפשי גאלה**' תעזור בס"ד לעוד ועוד
יהודים לזכות לגאולת הנפש!

לתרומות להנצחות, לע"נ או לרגל שמחה
וכן להערות והארות ולקבלת הגליון
ניתן לפנות למחבר הר"ר **יחיאל יהושע פרישמן**
בפל' 052-766-2543 בדוא"ל k7662543@gmail.com
וכן במערכת 'נדרים פלוס' '**נפשי גאלה**'
לשאלת רבים! ניתן לקבל קבלה מוכרת לצרכי מס.

חלק מהוצאות ההדפסה
נודב לזכות ארמונד בן פרחה

עריכה וכתביבה: ר' פנחס גרינבוים: 052-7694649

© ©

עיצוב ועימוד: גפנים - 052-7648003 cmg9090@gmail.com

קידוש באורו של החוזה מלובלין זי"ע

‘מוסר’ רע מעללים שהיה מציק נוראות לאחיו בני ישראל וביקשו מהחוזה שיטפל בו. אולם כאשר הביט החוזה בקוויטעל נענה ואמר “הרי הוא מאיר באור יקרות כמו כהן גדול משרת!”

היהודים שהזכירו את ה’מוסר’ לא ידעו את נפשם מתדהמה. אולם כאשר שבו לאחר תקופה והזכירו אותו שוב בפני החוזה, הוא הכיר בו כפי ערכו האמתי ודיבר עליו בהתאם. התברר שבאותו זמן בו הגישו בפני החוזה את הקוויטעל הראשון, עמד ה’מוסר’ בעת הדלקת נרות חנוכה, ולכן האיר עליו אור גדול כל כך, כי למרות שהיה שפל אנשים בתחתית המדרגה, בכל זאת נגה עליו אור נרות חנוכה.

דבר הסיפור הזה יכול להשכילנו בינה לאו דווקא בנוגע לימי החנוכה, אלא גם כלפי ימי בין המצרים. וכבר כתבנו בשבוע שעבר שבחנוכה יורד האור למטה מעשרה, אבל צריך להיות לכל הפחות למעלה מג’ טפחים. לעומת זאת האור של בין המצרים יורד עד למטה מג’ טפחים גם כן.

צדיקים רבים היו נוהגים להמשיך גם בשבת זו את סעודת רעווא דרעווין

שוב עומדים אנו לקראת יום תשעה באב, ועדיין לא נושענו! כל כך הרבה שנים! כמה אפשר!?

יהודי מאמין בביאת המשיח ומצפה לו בכל יום שיבוא, אבל מה עושים עד אז? איך אפשר לשמוח במלכותו יתברך כאשר יודעים שאמנם אנו מקווים שלא יהיה כך, אבל על פי מה שכתוב בלוח השנה, עומדים בעוד כמה שעות להתיישב על הקרקע, להוריד את הפרוכת ולהחשיך את בית המדרש, לבכות ולקונן על החורבן הכללי והפרטי!?

אני כעת אמור לעשות קידוש לומר ‘ובנו בחרת מכל עם ולשון’. אני כמובן מאמין שזה אמת ויציב, אבל איך אפשר להתלהב ולומר זאת בשמחה כאשר אני יודע שהשכינה מוטלת מתגוללת בעפר ובאפר, ה’ יתברך כביכול בוכה, ולי עצמי יש חלק לא קטן בבכי הזה. האם יתכן שהוא מצפה לשמוע ממני עכשיו עדות על בריאת שמים וארץ!?

בשבת הבאה ‘שבת נחמו’ ניחא, אבל עכשיו כאשר מתו מוטל לפניו, איך זה מסתדר?

ידוע מה שמסופר על החוזה מלובלין זי"ע (יו"ד ט' באב) שפעם הזכירו לפניו

אלא לחידוש היותר גדול ויותר נפלא, איך שהיה יכול להסתכל על חוטא ופושע בראיה עליונה בזמן שהיה עוסק במצוה. נכון שלא כל אחד מסוגל לכך. אבל לכל הפחות נדרש מאתנו לדעת שבזה הרגע שאני שמח במלכות ה', הרי שגם ה' יתברך שמח בי!

כאשר אני מעיד ואומר יום השישי ויכולו השמים, נשלמת ההוי"ה! שם ה' נשלם ומתגלה. ובלעדי העבודה שלי, הרי כביכול חסר בבריאה! יש לקב"ה ספר תורה שלם, אבל אם חסר בו שם הוי"ה אחד, הרי זה ספר תורה חסר! ואת החסר הזה אני משלים!

נכון אמנם שלא לכל אחד יש את כח הראיה של החוזה, ואין המדובר על רוח הקודש שלו, אלא על החידוש הגדול יותר, להביט על חוטא ופושע כצדיק יסוד עולם בזמן שהוא דבוק בה'. אבל על כל פנים גם לנו יכול להיות חלק כלשהו במבט מסוג זה, ולראות את זולתנו, ועכ"פ את עצמנו באור הנכון.

גם אם אני חושב שהעדות שלי אינה מהודרת כל כך כמו העדות של החבר שלי, אבל הרי גם בסיום כתיבת ספר תורה כל אחד כותב אות אחת ורק על ידי זה נשלם ספר התורה. כך גם ה' יתברך מצפה דווקא לעדות שלי להשלמת השמחה בשלימות גמורה!

בשירות ותשבחות עד אמצע הלילה. כי כעת בשבת קודש ה' יתברך מביט עלינו כפי מדרגתנו כעת. אם עכשיו אני עסוק בשמחת מלכותו, אזי גם אם אני נראה חלילה כמו אותו 'מוסר', ובפרט שלכאורה מצבי הרוחני יותר טוב מאשר מצבו, ה' יתברך מביט עליו כפי המצב שלי בזה הרגע! עכשיו הוא מאיר עלי את אור השבת!

כתבנו במאמר היחודים (פרשת פנחס) את הביאור בכוונות האר"י לימים אלו על פי אור הבעל שם טוב. שישנם שמות שונים שיש לכוון אותם בימים אלו ולכוון להמתיק על ידי זה את הדינים. את השמות הללו מכוונים בימות החול בתיבות 'שים שלום' כמו שהרחבנו בכך.

והנה לאחר כתיבת המאמר האיר ה' את עיני אשר 'שים שלום' עם שתי התבות עולה בגמטריא שב"ת הוי"ה! והיינו כי בשבת קודש לא מכוונים את הכוונות הללו, ולמה? כי בשבת אין דינים ואין המתקות! גם אם בעוד רגע עומד להיות תשעה באב, אין זה משנה! ה' יתברך מסתכל עלי איך עכשיו אני נכלל בו. ובפרט בזמן בו אני מעיד על בריאת שמים וארץ, כעת הרי אני שותף ממש במעשה שמים וארץ והריני כביכול חלק בלתי נפרד ממנו יתברך! בלעדי העדות אינה מושלמת!

לא לכל אחד יש את המבט של החוזה, ואין הכוונה לרוח הקודש שהייתה לו,

גאולת הנפש למעשה

החוזה מלובלין זי"ע מלמד אותנו להסתכל על כל יהודי, ובכלל זה גם על עצמנו, כפי שאנחנו ברגע הזה. לכן בשבת קודש אנו מצווים להתמקד בשמחה במלכות ה', למרות שאנחנו יודעים היטב את מצבנו, ואנחנו גם יודעים שאם חלילה לא תבוא הגאולה, הרי

שתיכף במוצש"ק נצטרך לשבת על הקרקע ולבכות על הגלות שנגרמה בגללנו. אבל העבודה שלנו היא לדעת שברגע זה ה' יתברך מצפה שנשמה בשמחתו, וכאשר אנחנו עושים זאת, אזי גם הוא שמח בנו, ועל ידי שאנחנו עושים את החלק שלנו בעדות על בריאת העולם, נעשית השלימות הרצויה בכל העולמות!

מאמר הכנה לקידוש:

הסוד שגילה האר"י עבורנו

מאמר שהתפרסם אשתקד שקבלנו עליהם תגובות נלהבות בס"ד

והנה, אין לנו עסק בנסתרות, ובפרט בסודות גדולים ונשגבים שכאלו. אולם אחרי שכבר התגלו הדברים, ובפרט לאחר ששילם עליהם רבי חיים וויטאל מחיר כה כבד, הרי שעלינו לראות מה שייך אלינו כפי מדרגתנו ללמוד מכך בדרכי העבודה. וכבר האריכו בכך צדיקים זה בכה וזה בכה.

תמצית הענין היא כדלהלן: הנה כדי להידיבק בה' יתברך כראוי, צריך האדם להיות ראוי לכך על ידי שיעלה ויתעלה למדרגות הקדושה והשגות אלוקות. כל עוד נמצא האדם במצב של קטנות המוחין וקטנות העבודה, אזי בפשטות הוא אינו ראוי להתייחד עם ה' יתברך.

השבוע חל יומא דהילולא דרבנו האר"י הקדוש. מסופר שפעם אחת שאל התלמיד הגדול רבנו חיים וויטאל זי"ע"א את רבו הקדוש שיבאר לו פשט בדברי הזוהר הקדוש על הסודות של קריעת ים סוף, אשר שם מבואר שיש ענין של יחוד בקטנות וכו'. האר"י ז"ל ניסה לדחותו ולא לגלות לו את הסוד, אולם משהתעקש הר"ח שוב ושוב, נאות האר"י ז"ל לגלות לו את הסוד. בסוף דבריו נענה רבנו האר"י ואמר: היות ושמעת את אותו סוד רם ונישא, נגזרה עלי גזירה, ובני רבי משה זי"ע הסתלק מהעולם. [אגב, רבי משה זי"ע"א טמון בסמיכות מקום להאר"י. כדאי לפקוד ולהשתטח גם על מקום מנוחתו].

ומרוממות הן יותר משבתות אחרות? אתמהה! והרי נמצאים אנו בימי קטנות, ימי צער ואבל על חורבן בית מקדשנו, על גלות השכינה, ועל הגלות האישית של כל אחד ואחד. וכי איככה נוכל לשמוח בימים אלו יותר מכל השנה?!

להבנת הענין נקדים ענין נוסף שישנו בימים אלו, אשר בהם חלים ימי הילולא של הרבה גדולים וקדושים כהאר"י הקדוש, הרמ"ע מפאנו, רבי שמשון מאוסטרופוליע, הרמ"ק, זכות כל הצדיקים יגן עלינו.

והנה נהגו רבים וטובים שלא לומר תחנון בימי הילולא של צדיקים. (כמובן שכל אחד עושה כדעת רבותיו, ואנו לא באנו אלא לבאר הענין). והביאור בכך הוא שמבואר בכתבי האר"י אשר זמן נפילת אפים הוא זמן של יחוד גדול במעלה יותר מכל התפילה כולה! ואולם עבור כך נדרשת עבודה מיוחדת של מסירות נפש.

והנה הצדיקים הקדושים כל עסקם ועבודתם הם להתייחד עם בוראם, ועבור זה הם מוסרים את נפשם ללא הרף. ואף גם בשעת פטירתם מהעולם מעוררים הם את היחוד הגדול, ובכך הם מוסרים את נפשם לכפר בעד כל כלל ישראל כאשר באמנה אתם כל ימי חייהם. לכן ביום פטירתם מהעולם נעשה כבר הייחוד על ידי עבודתם, ושוב אין צורך בעבודה שלנו. תפקידנו ביום זה של הילולא הצדיק הוא רק לשמוח על כך שזכינו לאורם של הצדיקים וללכת לאורם ולאור תורתם וקדושתם.

לדוגמא: מי שישב והגה בתורה במשך שעות רצופות בעמל ויגיעה, מובן שהוא יכול להרגיש את אור ה' וקרבתו. אך מי שהסתובב הלך ושוב במשך כל היום בלי לעשות מאומה, מה יאכל בשבת? וכי כיצד יוכל להרגיש טעם של קרבת ה' בתפילתו ובעבודתו? והרי הוא אינו ראוי לכך!

אולם מגלה לנו הזוהר הקדוש סוד נעלם, אשר נקרא בשם 'יחוד בקטנות'. יחוד זה התגלה בעת קריעת ים סוף, [ואולם הוא שייך בעוד זמנים ומצבים]. כאשר עמדו ישראל על הים הם היו בשפל המדרגה עד שהיה עליהם קטרוג נורא 'הללו והללו עובדי עבודה זרה' רח"ל! והנה למרות כל זאת נעשה עמם נס שגם בתוך מצב הקטנות שהיו בו, התייחד עמהם הקב"ה ביחוד דקטנות. יחוד שנעשה גם בעת שלא מוכנים ולא ראויים לכך.

ולעניינא דיומא: צדיקים זי"ע הפליגו בגודל מעלת שבתות אלו של ימי בין המצרים, וכפי שהמליצו בדברי קדשם: 'רב לך שבת בעמק הבא'. גדולים ומרוממים הם השבתות שבתוך עמק הבכא בימי החשכות. ובפרט שבת חזון אשר עליה אמרו שהיא גדולה מכל שבתות השנה.

והדבר אומר דרשני. דבשלמא לומר ששבתות אלו אינם במעלה פחותה מכל שבתות השנה, וצריכים אנו לנהוג בהם כמנהגנו בכל השבתות, ניחא. הלא כבר ידענו שבשבת לא נוהגים דיני אבלות. אבל להפליג ולומר שאדרבה, עוד גדולות

דקטנות. דווקא מתוך המצב הפחות של כלל ישראל, מאיר עלינו ה' יתברך את אור היחוד. אם כן בוודאי 'רב לך שבתות אלו' יותר מכל השבתות! כעת מאירה עלינו הגדלות מתוך הקטנות.

עומד לו יהודי בשבת קודש ומתכוון לקדש על היין. מחשבותיו משוטטות הנה והנה, היכן הוא בית המקדש? היכן היא הגאולה? והלא כל שלא נבנה בימיו, כאילו נחרב בימיו! כיצד אפוא אגש אני השפל לקדש?!

התשובה היא: יחוד בקטנות! ה' יתברך בעצמו מעורר כביכול את היחוד, כאילו והיינו ראויים לכך באמת. ואת כל זה מגלים לנו הצדיקים שמסרו את נפשם ואת משפחתם כדי לגלות לנו סודות נפלאים אלו. כדי שנדע שגם בזמן הזה חפץ בנו ה'! ואמנם על הצדיקים הללו היו קטרוגים גדולים, אבל הם כבר שברו את כל החומות ופעלו את כל העניינים הללו עבורנו! וכי לא נחטוף את המתנות הללו בשתי ידיים?! נכניס אפוא את הדברים עמוק אל תוך ליבנו: הנה אני נעשה ממש עכשיו שותף במעשה בראשית! אני נעשה כעת מרכבה לשכינה הקדושה!!!

וכעין זה יש לומר גם שבתות אלו. אכן, נמצאים אנו בזמן ובמצב של קטנות בתוך המיצרים. אכן לפי מעשנו ועבודתנו לא הינו ראויים לאור הגדול של היחוד. אבל בהגיע שבת קדשנו, שבת קביעא וקיימא, או אז מעורר ה' יתברך את היחוד למרות הכל! הוא מאיר לנו אל תוך מצב הקטנות והשפלות שלנו!

וכשם שבקריעת ים סוף 'ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי'. גם היהודי הכי שפל והכי נמוך זכה למדרגות של ראיית כבוד ה', וכפי שמבאר זאת הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זיע"א שיחזקאל הנביא ראה את המרכבה על פרטיה וענייניה. כך בקריעת ים סוף האיר ה' יתברך לכל יהודי שיראה ויבין איך שהוא עצמו מרכבה לשכינה, וכי כל גילוי האלוקות בעולם נעשה על ידו. ואת הבחינה הזו ראתה שפחה על הים אף יותר ממה שראה זאת יחזקאל!

וכמו כן בשבתות אלו, בהם אנו נמצאים במדרגה פחותה ונמוכה וההרגשה היא שאנחנו לא ראויים בכלל ליחוד. אמנם אומרים לנו: 'רב לך שבת בעמק הבכא', אבל ההרגשה הפנימית רחוקה מכך. הנה דווקא כעת מאיר עלינו אור היחוד

מאמר הכנה לקידוש:

החליפה השמורה לעתיד

מאמר שהתפרסם אשתקד שקבלנו עליהם תגובות נלהבות בס"ד

ילד, וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה. הוא שוב רץ והשתובב כדרך הילדים, ושוב חזר הביתה כשבגדיו היקרים קרועים ובלויים. כעת כבר קצף האב מאוד וחמתו בערה בו! הרי כבר ראית בפעם הראשונה מה קרה בעקבות התנהגותך הרשלנית והשובבה, ומדוע זה לא למדת כיצד להתנהג?!

והנה למרות הכעס הגדול, גברה אהבת אב לבן, ושוב החליט לתפור חליפה חדשה, כזו שעלתה ביופייה ובטובה על שני קודמותיה, מעש רוקם וחושב, רקמה ותחרה, שש משור פיתוחי חותם. הפלא ופלא! לא נראה כמוה בכל הארץ ליופי! אבל... עכשיו הוא כבר לא מסר את החליפה לידי הבן הקטן, אלא לקחה לאחר כבוד וגנו אותה במקום סתר מאחורי מנעול ובריח, מקום שלא תשזפנו עין.

כעת פנה האבא האוהב לבנו היקר ואמר: שמע בני! הכנתי לך חליפה מיוחדת, שופרא דשופרא! לעילא ולעילא! אבל, כעת אתה עדיין קטן מדי בשביל לדעת איך לשמור עליה. לכן הנחתי אותה למשמרת עד שתגדל, או אז תקבל אותה ותשתמש בה לבריאות ולשמחה.

לשמע הדברים הצטער הבן צער גדול,

מעשה זה מקובל שהיה הרה"ק ר' לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א נוהג לספר בשבת חזון.

מעשה באב שתפר לבנו חליפה מיוחדת ויקרה במיוחד, מעשה אמן ברוב פאר והדר שאין לתאר ולשער. כמובן שבטרם העניק האב את החליפה היקרה לבנו, הזהירו באלף אזהרות חמורות שישגיח על הבגד היקר כפי ערכו הרם, לא לרוץ, לא להתלכלך! לשמור! אך דא עקא שהבן יקיר, למרות ההערכה שרחש לו אביו בסברו שידע לשמור על הבגד, הרי שבאמת הוא טרם התבגר דיו, ובעת משחקיו בחצר ובגינה, טיפס על העצים, השתכשך בחול, והבגד היקר התלכלך ונקרע.

כראות האב מעשי בנו, חרה אפו עד מאוד, אבל בכל זאת פיעמה בו התקווה שכעת כראות בנו את אשר עולל בתעלוליו, הוא כבר ילמד את הלקח ומעתה כבר ידע להישמר ולהיזהר. ברוב תקוותו מבנו, החליט האב לנסות שוב. הוא תפר חליפה חדשה, וכעת אף הוסיף עוד כהנה וכהנה אזהרות חמורות, מתוך תקווה שהלקח נלמד.

אך למרבה הצער, מסתבר שהילד עודנו

התחזק להבין את גודל מעלתך בעיני,
חשיבותה של כל תנועה שלך עד בלי די!

על כן קרא שם השבת שבת חזון, על שם
הראיה,

בו מראה לנו ה' יתברך הבית השלישי
שיבנה במהרה!

על הראשון לא שמרנו ואירע עמו אשר
אירע,

גם על השני לא נזהרנו ונשרף, עבורנו
לכפרה.

על כן הבית השלישי נבנה ולנו ממתין
בהסתרה,

כאשר נהיה ראויים, ירד אלינו במהרה!

כאשר נשכיל להבין את חשיבותו ויקרתו,
יתגלה עלינו אור ה' במלוא עוזו ותפארתו!

עד כאן המשל, נפלא נעים ומתוק. אלא
שעלינו להבין גם את הנמשל, כיצד
יכולים אנו לזכות ולראות בשבת חזון את
בית המקדש השלישי?

אלא זאת צריכים אנו לדעת אשר בית
המקדש למרות היותו מצומצם במקום
וזמן, מכל מקום עיקר עניינו הוא התוכן
הפנימי אשר הוא מבטא. 'תוכו רצוף
אהבה'! וכדכתיב 'ועשו לי מקדש ושכנתי
בתוכם', בתוכו לא נאמר אלא בתוך כל
אחד ואחד! עיקר הענין הוא השראת
השכינה אשר חפצים אנו שתתגלה בתוך
נשמתו של כל יהודי ויהודי!

אבל את הנעשה אין לשנות, הרי הוא
כבר הוכיח פעם ופעמיים שהוא קטן מדי
בדביל חליפה יקרה שכזו.

חלפה שנה. והנה באחד הימים, סמוך
ונראה לאותם הימים בהם נקרעו החליפות
הראשונות, קורא האב לבנו אל תוך חדר
לפנים מחדר, סוגר את החלונות, מגיף
את התריסים, פותח את שבעת המנעולים
הסוגרים את הארון המיוחד, ו... לנגד
עיניו המשתאות של הבן מתגלית החליפה
המהודרת במלוא פארה!!!

נשימתו של הבן כמעט ונעתקת מרוב
תדהמה והלם: היופי! הפאר! החן!
החליפות הקודמות הן אפילו לא מעין
דמעין ממה שהוא רואה כאן! מלבד זאת,
הוא כנראה גם התבגר מעט וכבר יודע
להעריך את המתנה כפי ערכה. נוספו לכך
התשוקה והציפייה שלו לקראת קבלת
המתנה בבוא היום.

או אז אומר לו אביו: דע לך בני! עדיין
לא הגיע הזמן שתלבש את הגדי החמודות
הללו. אני מתפלל עליך בכל יום שתגדל
וכבר תהיה ראוי לכך. כעת רק רציתי
להראות לך את הבגד, כדי שתדע את גודל
מעלתו ותפארתו, וכדי שתדע מה מחכה
לך כאשר יבוא הזמן!

מכך תבין את גודל אהבתי אשר אהבתיך,
אשר בגינה למתנה כזו הועדתיך!

ולבל תטעה שהאהבה שבינינו נמוגה
ואיננה,

לא, כי כל הימים אחכה שתגדל ותקבלנה!

ויותר בעולם! גם אם לנו שמץ של השגה בכך, אבל זו היא המציאות האמתית! אלא שבכל השנה כולה האמת הזו נסתרת ומכוסה.

בשבת חזון אשר הוא מלשון ראייה, מתגלה הדבר! כעת זוכים אנחנו לראות דבר מה שלא רואים כל יום! וזה קורה דווקא בגלל החושך הגדול של הימים האלו. על ידי החושך הזה פותחים לנו עכשיו את הארון, ומראים לנו את הבגד היקר. כל אחד ואחד מישראל יכול לראות ולהשתעשע עכשיו עם מה שמחכה לנו בבוא העת, ולדעת שבסופו של דבר אני עתיד ללבוש את הבגד הזה!

בכח השבת הזו יוצאים אנו לימות החול. גם אם חלילה נצטרך לצום בתשעה באב, את הסוד הגדול אנחנו כבר יודעים! כבר התגלתה בפנינו האמת המאירה שמצפה לנו כאשר ידלק האור ונוכל ללכת עם הבגד היקר גם בחוצות קריה. ולעת עתה נוסכת בנו ידיעה זו כוחות לב ומח שלא להתבלבל מהחושך הגדול והכבד שאופף את הכל. וידיעה זו והחיזוק שבעקבותיה יעלו לריח ניחוח ולנחת רוח לה'!

בימים אלו של בין המצרים, ימים בהם עברו על עם ישראל כל כך הרבה רעות וצרות, עלולים חלילה לטות ולסבור שהנה שכינתו יתברך כבר איננה בתוכנו ח"ו. במצב הטוב אנו מוכנים להאמין שעוד שוב יישוב אלינו, אבל כעת זה לכאורה לא קיים.

עד שמגיעה שבת חזון! לפתע, בעיצומם של ימי האבל מתחילים לחגוג! אוכלים בשר, שותים יין, לובשים בגדי שבת ונוהגים בהכל כבכל שבת בלי שום שינוי! אוכלים שותים ושמחים! השאלה מזדעקת מאליה: איך יתכן כדבר הזה?! הרי בית מקדשנו ותפארתנו נחרב ונשרף! שכינתא בגלותא! לשמחה מה זו עושה?! וכי לא היה ראוי יותר להימנע מעט מכל גילויי השמחה הללו?!

אבל מנהג ישראל תורה הוא, ויש בכך אות שדווקא בשבת קודש זו מתגלה סוד כמוס ביותר. הסוד הוא שלקב"ה יש בגד יקר מיני יוקר, הדבר שחשוב לו יותר מכל העולמות כולם, והוא: אנחנו! בלעדינו כביכול אין לו שום דבר בעולמו! רק עלי ידי המחשבה דיבור ומעשה שלנו, הריהו מתגלה ומאירה מציאותו יותר

מעשה מבחור שרוצה לעבוד את ה' פרק כ"ג

המדור מוקדש לזכות ארמנד בן פרח

גם בתוך ההסתרה הוא נמצא. ההסתרה לא תסתיר אותו!

קיצור מהפרק הקודם:

וועלוול כואב למה דווקא הוא נבחר לתפקיד קשה בעולם. המשפיע מסביר שההצלחה של יהודי נמדדת רק בדבר אחד, עד כמה הוא הצליח לגלות את מציאות ה' בעולם לפי התפקיד שהוטל עליו.

מענדיל: אני לתומי חשבתי שוועלוול הוא זה שצריך לשמוע דברי חיזוק עכשיו אני מגלה שאני הוא זה שנזקק לחיזוק. אני רואה שעד עכשיו אפילו לא הבנתי את הבעיה שלי. לוועלוול לפחות כאב משהו, אבל אני בכלל לא הבנתי שיש לי נסיון. כמובן שהבנתי שאסור לי להתגאות, אבל לא כמו שהמשפיע הסביר.

ואני רוצה להגיד למשפיע עוד משהו. אני מאוד מתפעל מכך שלמרות שהמשפיע שומע כאן מאתנו כל מיני דברים, זה לא גורם לו להסתכל עלינו בצורה שלילית. שמעתי כבר הרבה משפיעים שדברו דיבורים חריפים שהכל גאווה ויוהרה. זה אמנם נחמד לשמוע אבל זה לא מעשי, כי למעשה הרי צריכים ללמוד. אבל המשפיע מצד אחד מבין אותי לפי המצב שלי, אבל יחד עם זה גם נותן לי פתח להבין איך לזכות להתנהג כראוי.

המשפיע: יישר כח מענדיל. אני שמח שאתם מבינים ומקבלים כך את הדברים.

בנימין: הייתי מאוד שמח אם המשפיע יוכל להרחיב קצת במה שדובר קודם שלכל אחד יש שליחות, ובאמת אין כל כך הבדל בין אחד לחברו, העיקר הוא רק האמונה, וכל אחד בנסיון שלו צריך להתחזק באמונה ולהחזיק מעמד.

אני מרגיש שהבנתי את זה קצת, אבל זה לא מספיק ברור לי.

המשפיע: נשתדל בס"ד להסביר ביתר הרחבה.

קודם כל אני רוצה לדעת, בשביל מה באנו בכלל לעולם?

כולם פה אחד: לעבוד את ה'!

המשפיע: יפה מאוד. אני רוצה לחזור על דברים שכבר דברנו, ואני מאמין שיתחדשו ויתחדדו קצת דברים תוך כדי השיחה. מה הכוונה לעבוד את ה'?

מענדיל: מה זאת אומר? בתורה ומצוות!

המשפיע: גם כן נכון מאוד. נראה לי שדברנו על זה לפני שהצטרפת לשיחה.

אחדד קצת את השאלה. עבודה זה דבר שעושים למישהו שצריך משהו, כגון עזרה ליהודי זקן או למי שנזקק לעזרה. אבל מה אנחנו יכולים כביכול לתת לה? הרי הוא ברא ועשה את הכל, וכי מה אני יכול להוסיף לו שייחשב שאני עובד אותו?

מענדיל: זו באמת שאלה יפה. מה באמת התשובה?

המשפיע: נו בנימין, מענדיל, אולי אתם יכולים לענות לו?

בנימין: נראה לי שהכוונה היא שה' יתברך אמנם ברא את הכל, אבל הוא כביכול לא יכול לגלות את עצמו, זה דבר שרק אנחנו יכולים לעשות.

המשפיע: יפה מאוד בנימין, אני רק אוסיף וארחיב קצת. ה' יתברך ברא

את העולם בצורה של הסתרה, לא רואים אות בתוך העולם הגשמי. הוא עשה זאת כך כדי שלנו יהיה במה לעבוד אותו! העבודה היא מה שאנחנו טורחים לראות ולגלות שהכל זה הוא יתברך. זוהי כביכול עבודה של ממש!

מענדיל: לא הבנתי למה. אם הכל זה הוא, הרי שסוף כל סוף אני לא עשיתי כלום! גם לפני העבודה שלי זה היה כך וגם אחרי העבודה שלי.

המשפיע: נכון, אבל רצונו הוא שיתגלה איך שגם בתוך ההסתרה הוא נמצא. ההסתרה לא תסתיר אותו!

מענדיל: אבל מה זה עוזר זה שעם ישראל מכירים בו, הרי הוא עדיין נשאר נסתר. גם אחרי שמברכים על התפוח לא רואים עליו שה' ברא אותו. וחוץ מזה, וכי אני בשר ודם באמת יכול לגלות את ה'? הרי זה כמו שנמלה תתן לי מחמאה על הצלחתי בלימוד!

המשפיע: השאלות שלך ממש לעניין. אסביר לך, אבל קודם ברצוני להבין משהו, מי זה אתה?

מענדיל: מה הכוונה? קוראים לי מענדיל, אני לומד בישיבה, אני יודע כך וכך דפי גמרא בעל פה וכו'.

המשפיע: לא לא! אלו הם דברים שעשית, אני שואל מי אתה!

מענדיל: אני לא מבין, אולי המשפיע יכול להסביר.

המשפיע: כן. אתה זה נשמה! בספרים הקדושים קוראים לזה 'חלק אלוהי' ממעל ממש'.

מענדיל: כן, שמעתי את זה פעם באיזשהו פאברענג, אבל לא כל כך הבנתי. זה נשמע מילים מוזרות קצת. מה אני חלק מאלוקים? משהו כאן לא ברור.

המשפיע: נכון, זה בהחלט מושג גבוה, אבל בעזרת ה' זה דבר שכל

אחד יכול להבין אותו. כדי להבין את העניין לאשורו אקדים בשאלה נוספת. הרי אחד מיסודות האמונה שלנו היא הידיעה שה' יתברך הוא אחד בתכלית ולא ייתכנו בו חלוקות, שינויים, ריבויים חלילה. איך אם כן אפשר להסביר את המושג 'חלק אלוהי ממעל'?

מקווה שהבנתם את השאלה, הבה ונמשיך, מקווה שבהמשך תבינו.

באמת יש בזה אריכות גדולה מאוד, אבל הנקודה העיקרית של העניין היא, שה' יתברך רוצה שיכירו אותו מתוך כל מיני מקומות ומצבים בתוך העולם הזה, בכל מקום ישנו גילוי חדש איל שגם שם יכולים למצוא את אלוהותו יתברך.

ואיך זה יכול להתגלות? על ידי הנשמה שהיא חלק ממנו יתברך!

מה הכוונה חלק? חלק היינו שלכל יהודי יש חלק אחר בעבודה הגדולה של גילוי אלוהותו בעולם. והאמת היא שזה לא רק שיש לך חלק, אלא כל המציאות שלך בעולם זה אותו החלק שקיבלת לגלות בו את ה' בעולם!

לדוגמא: יש חלק אלוהי ממעל אשר השליחות והתפקיד שלו בעולם היא שהוא יולד עם כשרונות ברוכים, והשליחות שלו היא כמובן להשתמש בכוחות האלו בקדושה בלבד, וחלילה לא לבזבז אותם על חכמות חיצוניות. אבל לאחר כל מעשיו ופעולותיו יש לו שליחות מיוחדת, והיא להכיר את ה' יתברך מתוך ההצלחות שלו! על ידי זה הוא מגלה ממש את מציאות ה' בעולם בצורה כזו שאין אף אדם אחר בעולם שיכול לעשות זאת!

וכן להיפך, יש יהודי שאין לו כשרונות מיוחדים בהבנה או בזכרון נפלא, אבל הוא משתדל לפי כוחותיו והוא מאמין ומתכוון לעשות נחת רוח במעשיו. הרי על ידי הלימוד שלו הוא מגלה את מציאות ה' במקום שלו! גם את השליחות הזאת שלו אין אף אחד אחר שיכול לעשות!

וועלוול: רגע רגע, אם ככה הרי אין שום מקום לקנאות אחד בשני, כי

יש בעולם הרבה אנשים ולכל אחד יש תפקיד מיוחד. מה יש לקנאות בכלים שההוא קיבל, הרי המציאות שלי זה השליחות שאני קיבלתי. לו הייתה לי שליחות אחרת, הרי לא הייתי כאן בכלל!

מענדיל: גייואלדיג וועלוול! איזה רעיון עמוק! האם המשפיע חושב שזה נכון?

המשפיע: בוודאי!

מענדיל: למה אם כן ישנם נסיונות של קנאה?

המשפיע: הנסיון הוא לזכור ולחיות את מה שדברנו עכשיו. אחר שיהודי נכנס לתוך הדבר הזה ומתחיל לחיות ככה, באמת כבר כמעט ואין לו נסיון של קנאה. אלא שה' יתברך רוצה שנעבוד אותו, לכן מדי פעם הוא לוקח לנו את האמונה כדי שנצטרך להתגבר ולהתחזק שוב, כך נזכה לגלות אותו שוב, ובצורה מחודשת!

גאולת הנפש למעשה

ליהודי יש מטרה אחת בעולם: לגלות כאן את מציאות ה' בעולם! הגילוי הזה נעשה בכל מיני צורות ואופנים, ולכל יהודי יש את החלקים המיוחדים שרק הוא יכול וצריך לגלות בעולם. הקב"ה נותן לכל אחד את הכלים בהתאמה מדויקת לתפקיד שהוא קיבל. כפי השליחות כך היא רמת הכשרונות וכל הדברים שמסביב. כאשר יהודי מפנים את האמת שהוא כאן בעולם רק שליח כדי לבצע שליחויות וכי כל הכלים שהוא קיבל הם לצורך ביצוע השליחות, שוב אין לו נסיונות של קנאה, כי מה לו לקנאות בכלים שאינם תואמים את מידותיו ואת צרכי שליחותו.

ייחודים בדרך הבעל שם טוב הקדוש

כוונת בין המצרים על פי חסידות - פרק ד'

לכן נדרשת כאן הבנה בסיסית בכל העבודה הזאת. ונכתוב בזה מעט בתפילה שלא תצא תקלה תחת ידינו.

ישנם דרכים מסוימות ודרכי התבוננות שונות שיכולים להביא את האדם להתפשטות הגשמיות עד שיוכל לראות ולהשיג השגות גבוהות. זהו דבר שיכולים ללמוד ואינו תלוי בהכרח במדרגתו של האדם.

כמו שיכול להיות אדם שבקי בש"ס ופוסקים, ואפילו בקבלה, והוא אינו גדול הדור ואפילו לא רחוק מזה. הידיעות אינן מהוות ראיה על גדלותו ומדרגתו של האדם! כמו כן גם ידיעת נסתרות אינה שום הוכחה על גדלותו של האדם. פשיטא שאין מקום להשוותו לצדיקים הקדושים אשר כל מעשיהם נעשו על פי יחודים בלתי לה' לבדו!

הוי אומר: יתכן שיהיו שני בני אדם שלומדים תורה, נגלה ונסתר, האחד דבוק באלוהים חיים, והשני אמנם

בשבועות הקודמים דברנו אודות עניין 'העליות' שנזכרו בדברי משיח צדקנו לבעש"ט הקדוש. זהו דבר שבדרך כלל פחות מדובר, אבל הראנו לדעת איך שזה שייך ושווה לכל נפש ממש. כי העליה העיקרית שצריך לעשות זה פשוט לעלות ולעמוד לפני ה'!

כעת נעסוק בעניין שאמנם אינו שווה לכל נפש ממש, אבל יש בו הבנה שהיא כן נחוצה לכל אחד ואחד.

ישנם כהיום רבים וטובים שעוסקים בעליות ויחודים, ויש כאלו שאפילו זוכים להשיג השגות ולדעת נסתרות על אנשים. לפעמים יש דברים שממש מזכירים גילויים שהיו אצל תלמידי הבעש"ט הקדוש.

אולם לפתע יכולים לשים לב שהנהגה של אותו אדם לא תמיד תואמת הנהגה של תלמיד בעש"ט... המציאות הזאת יכולה לגרום לבלבול, לחשוב אולי יש כאן הסתרה, ובאמת הוא כן מאוד נעלה אלא שהוא מסתיר את עצמו... והמבין יבין.

עליות? למה אתה רוצה להתחבר לקב"ה דרך האוכל? וכן הלאה.

התשובה לכל השאלות צריכה להיות אחת: רצוני לעשות נחת רוח לקב"ה! כל הדברים הנשגבים הם דברים שה' יתברך רוצה אותם, אבל בתנאי שזה נעשה בכוונה הנכונה.

מדרגת הצדיקים הגדולים שהגיעו לשלימות הייתה שהם לא עשו שום תנועה בלי כוונה זו! לא הרימו יד או רגל ואף לא הנידו אצבע בלי כוונה לעשות נחת רוח לה' יתברך!

לכן כאשר יראה הרוואה מאן דהו שיודע עתידות ומדבר נפלאות לא יתפעל ולא יתבלבל, יש דרכים ללמוד את זה. החידוש האמתי הוא רק עבודת ה'!

זה גם נותן ליהודי את הכוחות לעבוד את ה' במקום בו הוא נמצא, דהיינו להתייחד עם ה' במקום במקום שבו הוא נמצא. גם אם הוא לא במדרגה של עליות ויחודים כמעשה הצדיקים, אבל הוא מבין שהמדריגה שלהם זה לא העליות, אלא לפני מי הם עולים!

מקיים את מצוות לימוד התורה, אבל הקשר שלו עם ה' הוא חלש.

וכן הוא גם בעניינים אלו. יכולים להיות שני יהודים שעוסקים ביחודים ובעליות ובידיעת נסתרות. אלא שהאחד כל מעשיו ותנועותיו הם בלתי לה' לבדו. ואילו השני, הוא אמנם קצת נקי ופחות מגושם, אבל אי אפשר להגיד שהוא דבוק בה'.

(אין הכוונה לדבר כאן על אנשים שפלים שעושים שימוש בעניינים קדושים למטרותיהם האישיות, אלא אנשים טובים עם רצונות טובים, אלא שהם טרם השיגו את מדרגת הצדיקים השלמים. שמא בזכות האנשים אשר מידפקים על דלתותיהם הם יזכו לכך ברבות הימים).

זוהי נקודה חשובה ונחוצה מאוד בכל העניין של היחודים בדרך הבעל שם טוב, הן לאלו שעובדים בצורה האמורה, והן ליהודי הפשוט שעובד את ה' ורוצה להתפלל בהתלהבות וכד'. צריך לדעת שלא ההתלהבות היא הדבר! העיקר הוא הכוונה שלך!

בין והתבונן למה אתה רוצה את כל הדברים הטובים האלו, למה אתה רוצה לעשות ייחודים בדרך הבעש"ט? למה אתה רוצה לעשות

סיפורי צדיקים למעשה בעבודת ה'

למעשה

כאשר שומעים סיפור שכזה עולה ונוצקת השאלה מאליה, הרי בדיוק זה מה שצריך לעשות, להתאבל ולקונן על החורבן הכללי והפרטי. ואף החוזה בעצמו ידוע שאמר ל'ישמח משה' זי"ע שהוא עורך תיקון חצות בבכיות אלא שהוא לא מראה זאת כלפי חוץ, 'אבלו בלב וצהלתו בפניו' היות ומצוה לשמוח בעבודת ה'. אבל עכ"פ בוודאי שהוא התאבל מרה על החורבן. איך אפשר אם כן להבין את הסיפור האמור?

יש להבין שאצל הצדיקים היה לכל דבר זמן ועת, מערכת הרגשותיהם ומחשבותיהם הייתה תמיד 'על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו'. כן מסופר על הרה"ק מריבניץ זי"ע שהיה עורך עבודת תיקון חצות במשך כשש שעות בבכיות נוראיות, אבל כאשר היה צריך להפסיק לאיזו סיבה, היה מתייחס ליהודי שבא לפניו במאור פנים, והיה מתחיל שוב את עבודתו מראשית! אבל כאשר היה מסיים, היה מראה פני כבתחילה בשמחה ובטוב לבב!

כמובן אין לנו דרך לדעת מה בדיוק היה החסרון באותו נגר, יתכן שהייתה

לכל עבודה יש את הזמן שלה!

ידוע מה שמסופר על הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע שנהג שלא לישון על מיטה שמישהו אחד ישן עליה, ועל כן בכל מקום שהיה בא להתארח בו, היו מכינים לו מיטה מיוחדת לכבודו.

פעם אחת אירע שהכינו לו מיטה, אבל כאשר נשכב לישון לא הצליח להירדם. המארחים לא הבינו על מה ולמה כי הם ידעו שאף אחד לא ישן על המיטה. הם גם הכירו את הנגר שבנה את המיטה כיהודי ירא ושלם.

פנו לבדוק והתברר שהמיטה נבנתה בימי שלושת השבועות, וכאשר בנה אותה הנגר הוא בכה ונאנח על חורבן בית המקדש. היות והמיטה נבנתה מתוך עצבות, הפריע הדבר לחוזה והוא לא הצליח להירדם.

של גלות, יש באפשרותו להעלות ניצוצות שלא היה יכול להעלות כאשר הוא במקומו ומצבו הרגיל.

זוהי עבודת השינה, לומר 'שמע ישראל' 'בידך אפקיד רוחי'. אני בידיים שלך! הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר!

בדיוק כשם שנצרכת העבודה של תיקון חצות בבכיות גדולות על המצב, כך גם נדרשת העבודה של הביטול לה' יתברך!

שמאיש לבאר שזה מה שהפריע לחוזה. לא הפריעו לו רק מחשבות זרות ועניינים נמוכים, אלא גם מחשבות של עצבות על המצב שלי, בזמנים שנדרשת עבודה של ביטול, גם זה נחשב לדידו למחשבות שאינן ראויות!

ה' יתברך יעזרנו שנזכה לעבדו בימים אלו בשתי העבודות הקדושות הללו, הן עבודת הבכיה והן עבודת הביטול לרצון ה' ברוגע ובשמחה פנימית. מחד גיסא לבכות מכל הלב על גלות השכינה, ובד בבד לדעת שבפנימיות ה' יתברך עושה הכל והכל מידו בלבד!

(אבקש את הקורא הנעים לעיין היטב בדברים, היות והדברים דקים ועדינים עד מאוד, שחלילה לא תצא תקלה תחת ידינו בהבנה לא נכונה של הדברים)

שם עצבות יתר על המדה בלי השילוב הנכון של אמונה ותקווה. יתכן. אבל למה לנו לדון יהודי שאיננו מכירים לכף חובה. מוטב לנסות לבאר את העניין בדרך אחרת.

הקב"ה קבע בעולמו שיש זמן מיוחד לשינה ויש זמן לקום. וכמו כן יש זמן בו צריכים להתעורר ולבכות על החורבן ועל הגלות, לשאוג כאריה זכור ה' מה היה לנו! היה לנו בית המקדש! היה לנו קשר עם הקב"ה! הייתה לנו עבודת ה' בשמחה ובחיות! אוי מה היה לנו!

צדיקים פירשו 'אוי מה היה לנו', 'מה' עניינו ביטול. היה לנו לבטל את עצמנו ולחשוב רק על ה' יתברך ועל גלות השכינה, ובמקום זה אנו עסוקים כל הזמן רק בעצמנו. זהו חורבן הבית, שאין לשכינה מקום לשרות בו!

אולם כמו שיש זמן להתעורר, כמו כן יש גם זמן ועבודה של שינה! לפעמים מוטל על האדם ללכת לישון ולהיכנס לעבודה של אמונה. להאמין שגם המצב הזה של הגלות הוא רצון ה', ובפנימיות יש נחת רוח והעלאת הנצוצות המיוחדת דווקא לזמן הגלות. כמו שאמרו חז"ל שמטרת הגלות היא כדי להוסיף גרים לישראל. והכוונה היא לא רק לגרים כפשוטו, אלא גם להעלות נצוצות, כי כאשר יהודי נמצא במקום או במצב

סיפורי מעשיות - מעשה גיסים:

עבודתנו להבין את השכינה ולהשתתף בצערה

אחר כך מת המלך ונעשה בנו מלך. והוא התחיל להנהיג מדינתו ברכות, מחמת שראה שרצו להכרית את אביו כנ"ל. וכבש מדינות רבות, והיה חכם גדול וצוה לקבץ ולקרות את כל החוזי כוכבים שיגידו מאיזה דבר יוכל להיות נכרת זרעו כדי שישמר מזה, ואמרו לו שזרעו לא יכרת, רק שישמר משורר ושה. וכתבו זאת בספר הזכרונות וצוה לבניו שינהגו גם כן כמותו בדרך רכה ומת.

ונעשה בנו מלך והתחיל לנהג ביד רמה ובחזק כמו זקנו, וכבש מדינות רבות ונפל על חכמה, וצוה להכריז שלא ימצא במדינתו שורר ושה כדי שלא יהיה נכרת זרעו, על כן אין לו מורא משום דבר, ונהג מדינתו ברמה, ונעשה חכם גדול מאד.

לעלות ולהתעלות במעלות עליונות ונשגבות, אדרבה, הרי עינינו הרואות שאחד המפריעים הגדולים ביותר להתעלות הרוחנית של יהודי, הוא הרצון לשאת חן. כי כל עוד הוא מחפש הצלחות חיצוניות מכריקות ונוצצות, הרי שהוא יסתפק רק בדברים המקובלים, כגון שירצה לדעת ש"ס בבלי וכיו"ב. אבל לדעת ש"ס ירושלמי? ספרא? ספרי? הרי זה דברים לא מקובלים. ומי מדבר על לימוד קבלה.

אחרי שיהודי מוסר את נפשו כמו שביארנו לעיל, דהיינו שהוא מניח בצד את כל הצלחותיו ורצונותיו האישיים ואומר: הכבוד הגדול ביותר עכורי הוא, להניח טלית ותפילין בפרהסיא! אשר זהו הכבוד הגדול ביותר ששייך אצל יהודי, לא שירדוף אחרי הצלחות, ואפילו לא הצלחות רוחניות, אלא את עיקר הכבוד והסיפוק שלו הוא שואב מעצם היותו יהודי.

כמוכן שאין זה סותר את השאיפות

ולפתע הוא שב לגלות! אוי כמה קשה הדבר לעובד ה' שכבר הרגיש טעם בעבודתו, ולפתע הכל נגזר ונעלם!

זהו המצב בזמן שבו שורים דינים כשלושת השבועות ותשעת הימים בהם לא רואים בגלוי את הארת פניו יתברך. ובתשעה כאב אפילו לא מניחים תפילין בשחרית ברוב המקומות, כי גזירת השמד והחסדר הם ככל עוזם ותקפם.

אבל מהי העבודה לעת כזאת? העבודה היא להתאבל על גלות השכינה. ואין זו עבודה של מה בכך, אלא סוד גדול נגזר בגווה.

מדי לילה השכינה הקדושה יורדת לגלות, ולמה? היא יורדת כדי לתת טרף לביתה וחוק לנערותיה. כלומר, היא מגיעה לשמור עלינו עם ישראל הנמצאים בגלות. נמצא שכל ירידתה לגלות היא בגללנו ובסיבתנו! מה אנחנו יכולים לעשות עבודה?!

כמובן שעלינו לשוב בתשובה שלימה ולתקן את מעשינו, אבל יש גם משהו מעבר לכך.

הנה הדברים בשמי מרומים הם כמו שהם בזה העולם שעניין הדיבור ותשעה קבין שייכים לנשים, כמו כן בחינת הדיבור שייכת למדת המלכות העליונה. והנה טבע העולם הוא שלפעמים אלו שניחנונו

אבל כאשר יהודי מצליח להשתחרר מהרצון לשאת חן בעיני הבריות, והוא מחפש רק את כבוד ה'. הנה הוא מוצא זאת גם בדברים הפשוטים והרגילים ביותר כגון בטלית ובתפילין. ובאותה מדה הוא גם יכול לעלות ולהתעלות מכך בלי להתבייש מפני המלעיגים עליו מה לך גאה בהנחת התפילין שלך. היהודי שמצליח להתנקות, הריהו מתעלה מעבר לכל החשבונות הרבים אשר ביקשו בני האדם!

אחרי מסירות הנפש הזאת, או לפעמים כאשר נדרשת מסירות נפש ממש, לפתע נמתקים כל הדינים ומתבטלת גזירת השמד. המלך מת ובנו מולך תחתיו בהנהגה של חסד. אכן יש לדעת שזוהי לא הנהגה שנמשכת לנצח, כי כפי שכבר התבאר ישנה כוונה עליונה דווקא בהנהגה של גזירת שמד, כדי שהיהודי יתגבר עליה. אבל מדי פעם יכולים להתגבר ולגלות את הטעם והסיפוק האמיתי שישנם ביהדות פשוטה וטהורה. אבל לאחר מכן המצב שב לקדמותו.

ונעשה בנו מלך והתחיל לנהג ביד רמה ובחזק כמו זקנו,

כאשר קורה כדבר הזה שהנהגת מלכות השמד חוזרת, הרי הנסיון הוא גדול ביותר, כי היהודי כבר זכה לטעום את טעמה של יהדות פשוטה ואמתית,

מהי העבודה בזמן כזה? העבודה היא להשתתף בצער השכינה! לומר לקב"ה "רבונו של עולם, אני מוכרח להסתיר כעת את שמח יהדותי, אבל אני מאמין באמונה שלימה שעוד תבוא הגאולה, ואני כולי אחוז בושע וכלימה על הגלות שגרמתי! ומכל מקום זאת אומר ברורות: בשום אופן אינני משלי עם המצב הנוכחי!

גאולת הנפש למעשה

השכינה הקדושה מצפה כביכול שגם אם וכאשר איננו יכולים לעבוד את עבודתנו כראוי, לכל הפחות נשתדל להבין את גודל צערה כאשר בסיבתנו היא מושלכת לעפר ומוכרחת לרדת לבור תחתיות בגלות המרה. זוהי העבודה בימי בין המצרים, וזוהי גם עבודתו של יהודי בזמנים בהם הוא לא מסוגל למסור את נפשו לוותר ולמסור את כל הצלחותיו האישיים לכבוד ה'. שלכל הפחות יביע ויראה את השתתפותו בצער השכינה.

בט' קבין אין דיבורם ברור כל כך, כגון שמדברים דיבורים של כעס, אבל הכוונה היא הפוכה בתכלית... צריכים לדעת להבין את השפה ואת הדיבור שלה. כן איתא בגמרא שמי שאינו יודע להבין בסימנים, אינו יכול לעמוד בפני המלך.

כאשר מדובר על צער ובכיית השכינה צריכים להבין למה היא מתכוונת, לא תמיד היא מצפה כעת דווקא לתיקון המעשים, יתכן שהיא מצפה פשוט שנצטער בצערה! שכביכול נבין אותה ונכבה איתה!

זוהי העבודה של תיקון חצות, פחות העניין הרגיל של תשובה, יותר ההשתתפות בכאבה ובצערה, בושע וכלימה על הצער הגדול שגרמנו לה במעשינו!

גם אם כרגע אין לי דרך לתקן את המצב, עצם ההשתתפות, כבר פועלת את הפעולה!

כמו כן לעניינו, ישנם זמנים בהם יכולים להתעלות ולשמוח ולהתגאות בטלית ובתפילין. אבל יש זמנים שזה לא שייך.

הדרך לקנות אהבה ויראה

ולאחר כל האמור בגודל מעלת קנין אהבה ויראה, נשאלת השאלה איך עושים זאת, איך יכולים באמת לזכות להגיע לאהבה וליראה אמיתיים.

ומבאר רבינו, שישנם שתי בחינות אהבת ה'. בחינת אהבה עליונה יותר, והיא אהבה עצומה שמקבל האדם בתורת מתנה מהשי"ת, שהקב"ה מאיר לו אהבתו. ומדרגת אהבה זו באה לאדם מאליה מלמעלה, ללא שיעשה איזה פעולה לעורר אהבה זו. אכן אין כל אדם זוכה לבחינת אהבה זו, דבכדי לזכות לכך צריך זיכוך עצום של החומר, וריבוי של תורה ומצוות, וכן אין זוכים לבוא לאהבה זו, כי אם לאחר שזוכה האדם להשיג מדרגת 'נשמה'¹. [ולקמן (אגרת הקדש סי' יט) מוסיף רבינו לבאר, שלמדרגת אהבה זו זוכה האדם אך ורק לאחר שנתייגע ביראת הרוממות, והגיע לתכלית מה שיכול להשיג ממנה לפי בחינת נשמתו, אזי ממילא באה האהבה בתענוגים מלמעלה, לשכון ולהתייחד עם היראה, עיי"ש].

והנה הציווי התורה שציוותה על כל יהודי "ואהבת את ה' אלקיך", אי אפשר לומר שכוונת התורה לצוות שיהיה לכל אחד את בחינת האהבה הנזכרת, שכן מאחר שאהבה זו אינה תלויה בבחירתו של האדם, אלא ניתנת לו מלמעלה במתנה, אם כן ודאי דלא שייך שיהיה על זה מצוה, דהלא ציווי שייך רק על מה שבידו של אדם לעשות, ולא על מדרגות הניתנות לו מהשמים.

ועל כן מבאר רבינו, דמצוות אהבת ה' היא ציווי על בחינה אחרת של אהבה, שכל יהודי ויהודי יכול וחייב לבוא אליה, והיא מדרגת אהבה הבאה מתוך התבוננות, וכיון שכן, היא איננה תלויה בשום תנאים של מצב ומקום וזמן, מחמת שבכל זמן ועת ובכל מצב יכול האדם לעסוק בהתבוננות, על מנת להשתדל לזכות ולהגיע אל האהבה הנזכרת. וכיון שאהבה זו באה על ידי פעולת התבוננות שהאדם עושה, אם כן שפיר שייך ציווי על זה,

1. דנדוע מדברי הזוהר (משפטים דף צ"ד ע"ב) והאריז"ל (ריש שער הגלגולים), דנשמת כל אדם כלולה מחמשה חלקים: נפש רוח נשמה חיה יחידה, ותחילה כשנולד האדם, ניתנת בגופו רק בחינת הנפש שלו, ואם זוכה על ידי מעשיו, נמשכים לו בהדרגה שאר בחינות הנשמה מלמעלה, דכפי זיכוך הכלי שלו שהוא הגוף על ידי תורה ומצוות, יכול לקבל יותר ויותר אורות וחלקי הנשמה.

ההציווי הוא שיעשה האדם הפעולות המעוררים אהבתו, והיינו שיתבונן בדברים המביאים לידי אהבה.

ושורש אהבה זו נובע מזה שנשמת כל יהודי מטבעה חושקת ואוהבת את ה', רק שחומר הגוף ותאוות הגשמיות מחשיכות את כח הנשמה, והגוף והחומר שולט עליה, ולכך לא מרגיש האדם את האהבה שיש לנשמה בעצם, וכיון שהאהבה הזו מוסתרת בתוך כל אחד ואחד מישראל, יש בכח כל אחד על ידי עבודתו לעורר את האהבה המוסתרת, שתאיר ותתגלה בגילוי².

והנה רבינו מתייחס בדבריו כאן רק לענין אהבה, אכן על דרך זה הוא גם כן בענין היראה, שישנם גם שתי בחינות יראה, האחת מדרגת יראה עליונה הבאה מלמעלה בתורת מתנה, והשנית בחינת יראה התלויה בעבודת האדם עצמו, שעליה בא הציווי דאת ה' אלהי"ך תירא, והוא שיתבונן בדברים המביאים לידי יראה.

נמצינו למדים, שהדרך לבוא לאהבה ויראה הוא על ידי התבוננות באחדות ה'. וענין ההתבוננות באחדות ה', על אף שיש בזה דברים וענינים עמוקים ונשגבים עד למאד, מכל מקום ישנה גם מדרגת התבוננות פשוטה, להתבונן על גדולתו יתברך עד מקום שיד שכלו מגעת, ולתת לב לחשוב איך שהקב"ה מלא כל הארץ כבודו, ונמצא בכל מקום. והתבוננויות אלו שוים הם לכל נפש, ועל ידיהם יכול כל אחד לבוא לאהבה ויראה במדרגה פשוטה על כל פנים, ועל ידי כך יכול לזכות לקבל הרגשת חיות ואור אלוקי בכל מעשיו. ואחת הדרכים היותר מועילות לבוא להתבוננויות הללו, הוא ללמוד כסדר בספרי חסידות, כל אחד בספר המדבר אליו לפי שורש נשמתו, ואחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים.

2. נעתיק הנה מדברי רבינו באגה"ק (ס' יט, דף קכו): השייכים לענינינו: 'ואהבה השנית היא אהבה ותאוה, שהנפש מתאוה ואוהבת וחפיצה לדבקה בה', לצרור בצרור החיים, וקרבת אלהים טוב לה מאד, ובו תחפון. ורע לה מאד להתרחק ממנו יתברך ח"ו, להיות מחיצה של ברזל מהחיצוניים מפסקת ח"ו. ואהבה זו היא מוסתרת בלב כלל ישראל אפילו ברשעים, וממנה באה להם החרטה, אך מפני שהיא מוסתרת ונעלמה בבחינת גלות בגוף, הרי הקליפה יכולה לשלוט עליה, וזהו רוח שטות המחטיא לאדם. ועל כן עבודת האדם לקונו היא להתחזק ולהתגבר על הקליפה בכל מכל, דהיינו מתחילה לגרשה מהגוף לגמרי ממחשבה דיבור ומעשה שבמוח ולשון ורמ"ח אברים, ואחר כך יוכל להוציא ממסגר אסיר בחוזק יד, דהיינו להיות חזק ואמיץ ליבו בגבורים, להיות האהבה המסותרת נגלית בגילוי רב בכל כחות חלקי הנפש שבגוף, דהיינו העיקר בשכל ובמחשבה שבמוח, שהשכל יחשב ויתבונן תמיד כפי שכלו והשכלתו בבורא יתברך, איך שהוא חי החיים בכלל, וחיי נשמתו בפרט. ועל כן יכסוף ויתאוה להיות דבוק בו וקרוב אליו כוסף טבעי, כבן הכוסף להיות תמיד אצל אביו, וכל מה שיתמיד לחשוב בשכלו כוסף זה, ככה יתגבר ויתפשט כוסף זה גם בפיו ובכל אבריו לעסוק בתורה ומצוות לדבקה בהם בה' ממש, דאורייתא וקוב"ה כולא חד, עכ"ל.